

ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Τὰ χειρόγραφα
δὲν ἐπιστρέφονται

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
Ἀπὸ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5.—
Ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικὸν » 8.—

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Κόρακα

Διευθυντής καὶ Υπεύθυνος
ΜΙΝΩΣ Α. ΚΑΥΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

Τιμὴ φύλλου 10 λεπτά

ΑΓΓΕΙΑ ΜΕ ΖΩΓΡΑΦΙΑΣ ΑΡΧΑΙΚΑΣ

ΑΝΑΚΑΛΥΦΕΝΤΑ ΕΝ Κνωσῶ τῆς Κρήτης

Δελτίον Ἑλλην. ἀρχαιολογ. 1880, φυλλ. 2ον.
Ἀναδημοσίευσις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὰ δύο μόνα ἀγγεῖα τῆς σειρᾶς ταύτης, ἃ τυχερῶς γίνονται ἀκέραια ἔχουν τὴν αὐτὴν μορφήν καὶ τὸν αὐτὸν διάκοσμον, ταινίας χρώματος μέλανος ἥτοι παρόμοια τῆς μορφῆς τῶν ἀγγείων Σπάτα ἐπὶ τοῦ πίνακος XIX N. 2.

Τὰ ἀγγεῖα τῆς Κνωσσοῦ εἰσι μᾶλλον λεπτοῦ καὶ εὐκατέως ὕψος 0,45, περιφέρεια μεγίστη 0,90.— Ὑψος 0,45, περιφέρεια μεγίστη 0,95 (1).

Ἡ μορφή αὐτὴ ἀπαντᾷται πεντάκις ἐν Σπάτα (2) εὐρίσκειται ἐπίσης ἐν Μυκῆναις, (3) ἐν Θήρᾳ (4) καὶ ἐν Ρόδῳ (5).

Τὰ σκεύη τῆς δευτέρας σειρᾶς ὀλιγαριθμώτερα ἐκαίνων τῆς πρώτης σειρᾶς (τρία ἀγγεῖα ἐντελῶς ἀκέραια καὶ ὀσδεκάς τεμαχίων) εἰσι κατεσκευα-

1. Εἶδόμεν ἐν Ἡρακλείῳ, εἰς τὴν συλλογὴν Χατζῆ Σπύρου. δύο ἀγγεῖα ἐντελῶς ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα τὰ ἐκ Κνωσσοῦ προσερχόμενα. Κοσμούνται ἐξ ἀπλῶν ταινιῶν ἐλικασθεῖδων ζωγραφιστῶν ἐν χρώματι τιερῷ μέλανι.

Τὸ ἐν Ἀθῆναις Βαρθάκειον κέκτηται ἕτερον ἀγγεῖον, τὸ ὅποιον προσέρχεται ἐκ Κρήτης (Πήλινα ἀγγεῖα N. 1944) ἠγασθήθη δὲ παρὰ τινος ἐξ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης. Ὑψ. 0,41. Κάτωθεν τοῦ λαίμου εἶνε ἐξωγραφημένον ἐν χρώματι ἀκαυρῷ ἐρυθρῷ μαλάκιον, τοῦ ὁποίου οἱ ἀποκλαμοὶ καλύπτουν ἅπασαν τὴν κοιλίαν. Ἐ. F. μᾶλλον ἐπιμήκη εἰσι τὰ θαλάσσια ζῶα τὰ κοσμοῦντα ἕτερον ἀγγεῖον τῆς Κνωσσοῦ.

(2) Ἴδε Δελτ. Ἑλλ. Ἀλλ. II Σελ. 227.

(3) Ἴδε Σχλίσμαν Μυκῆναι. Ἐκδοσις Γαλλικῆ· σελ. 119 σγ. 25.

(4) Ἐν τῇ συλλογῇ τῶν εὐρημάτων τῆς Θήρας εὐρισκομένης ἐν τῇ Γαλλικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν ἑρᾶ τις τεμάχια τριῶν ἀγγείων ὁμοίων, Ἡ μόνη διαφορὰ ἣτις ὑπάρχει εἶνε ὅτι δύο ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων ἔχουν τρίτην λαβήν, κειμένην παρὰ τὸν λαίμον.

(5) Ἐν Ἰαλουσσῷ. Ἴδε Μυκῆναι ἔκδοσις Γαλλ. σελ. 216. F. LENORMAN. Ἐφημερίς Ἀρχαιολογικῆ. V. Ἐκδοσις 1879 σελ. 202.

σμένα ἐξ ἀργίλου χρώματος κιτρινωποῦ ἀνοικτοῦ, ἔπτον πυκνοῦ καὶ λεπτοειργασμένου. Τὰ ἀγγεῖα εἶνε μεγέθους μικροτέρου, ὁ πηλὸς τῶν εἶνε ἐξ ὄχρας λειοτέρας.

1.— Ἀρύβαλος. Ὑψος 0,16 περιφέρεια 0,485 παρὰ τὸν λαίμον, εἰς κατωτέρας θέσεις εἶνε πέντε ζῶνα χρώματος μέλανος ἀκαυροῦ ἐξωγραφημέναι.

2.— Κύπελλον. Τὰ αὐτὰ κοσμήματα κοσμοῦν ἀγγεῖον ἐν μορφῇ κυπέλλου (φλυτζάνι) μετὰ μιᾶς λαβῆς ὕψους 0,08, διαμέτρου 0,125. Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιπέδου τοῦ ἀγγείου ἐξωγραφημένη ἐν χρώματι ἀκαυρῷ ἐρυθρῷ.

3.— Κύλιξ. Ὁ ποδὸς τοῦ εἶνε τετραυσιμένος. Ὑψ. 0,185, διάμετρος 0,165. Ἐφ' ἐκάστου μέρους, μετὰ τῶν δύο καθῶν ἀναπαριστάται εἰς θαλάσσιον ζῶον, τὸ ὅποιον κοσμεῖ τὰ ἀγγεῖα Σπάτα (6) Μυκῆνῶν (7) καὶ Ρόδου (8).

Αἱ προσεγγίσεις αὗται δεικνύουσιν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ κ. Καυοκαίρινοῦ. Καίτοι ὀλιγάριθμα τὰ ἀγγεῖα τῆς Κνωσσοῦ σχηματίζουν νέον σύμπλεγμα, ἀναγόμενον εἰς ἐποχὴν ἀρχαιοτάτην, τῆς ὁποίας τὰ ἔργα ἀνευρέθησαν εἰς ἕτερα σημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Ἐν ταῖς γειτονικοῦσαις τῇ Κρήτῃ νήσοις, ἐν Ρόδῳ, ἐν Θήρᾳ, ἐν Ἑλλάδι ἐν Μυκῆναις, καὶ ἐν Σπάτα. Εἰς τὸ ἐξῆς δεῖον συνδεθῆναι ταῖς ἐνδόμασι τούτοις καὶ τὸ τῆς Κνωσσοῦ.

B. HAUSSOULLIER

(6) Δελτίον Ἑλλην. Ἀλλ. II σγ. XIX N. 5. Ἀναφέρεται ἐν σημειώσει, σελ. 227, ὅτι τὸ τεμάχιον ἐκ παραδρομῆς, κακῶς διατέθη ἐν τῷ χαλκογραφηματι (εἰκόνι).

(7) Μυκῆναι σελ. 215 σγ. 213 α.δ.

(8) Cf. Τὸ ἀγγεῖον τῆς Ἰαλουσσῶ δημοσιευθὲν παρὰ M. LERNOMANT ἐν τῇ Ἀρχαιολογ. Ἐφημ. V ἐκδοσις 1879 σελ. 202. στ. 27.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

[*Εκθεσις περὶ τῶν ἐν Κνωσσῷ ἀνασκαφῶν 1878 ὑπὸ Μ. Α. Καλοκαιρινοῦ, συνταχθεῖσα τῷ 1884 ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχαιολόγου Ἐρνέστιου Φαβοικίου, μεταφρασθεῖσα δὲ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Γ. ΑΔΕΞΑΝΔΡΙΑΟΥ ἱατροῦ*].

Μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν γενομένων ἀνασκαφῶν ἐν Κρήτῃ, ὧν ἔσχον ἤδη γνῶσιν, τὴν πλείστην σπουδαιότητα κατὰ τε τὴν ἐπέκτασιν καὶ πληθὺν τῶν εὐρημάτων κέκτηνται, αἱ παρὰ τὸ Ἡράκλειον ὑπὸ τοῦ κ. Μίνως Καλοκαιρινοῦ, ἐμπόρου ἐπιφανοῦς Ἡρακλείου Κρήτης, ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ ἔτος 1877, ἐπὶ πλείονας ἐβδομάδας ἐκτελέσαντος ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὰ περίξ τῆς παρὰ τὸ Ἡράκλειον κειμένης πόλεως Κνωσσοῦ. Περὶ τῶν εὐρημάτων του ἰδία συνισταμένων ἐξ ἀγγείων τῆς Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς, ὑπάρχει ἤδη σύντομος περιγραφή ὑπὸ τοῦ Ἑταίρου τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. Ὠσσουλιέ (Δελτ. Ἑλλ. Ἀλληλ. 4ον τελ. 124—127). (1) Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ δὲν ἐλήφθησαν ὑπὲρ ὅσον αἱ περιπέτειαί τῆς εὐρέσεως, καίτοι μετὰ ἑπταετῆ παρέλευσιν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῶν ἀνασκαφῶν, δὲν μοι ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ προσδιορίσω ἀκριβῶς τὰς λεπτομερείας περὶ τούτων, οὐχ' ἤρπτον ἐκ τῆς ἀξίας, ἢ ἡ ἐνδοξία ἐκ τῶν λειψάνων τῆς ἀκμαζούσης Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς ἀκριβῶς ἐν Κρήτῃ ἔχει, μὲ παρεκίνησε νὰ συμπληρώσω ὅ, τι ἐγκαίρως, ὡς ὤφειλον, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσω. Ἐπίσης δὲν θὰ φανῆ περιττὴ ἢ προσθήκη τινῶν συμπληρωματικῶν δηλώσεων τῆς ἐν τῷ τρίτῳ πίνακι φωτογραφίας καὶ τῆς ἐν τῷ τετάρτῳ πίνακι ἰκνογραφίας παρὰ τοῦ L. GUILLERON ἀπεικονιζομένων δοκιμῶν τῶν εὐρεθέντων ἀρχαιοτήτων.

Ἡ θέσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κ. Μ. Καλοκαιρινὸς ἐνήργησε τὰς ἀνασκαφὰς, καίτοι ἐπὶ ἐνὸς λόφου, καλουμένου «τοῦ Τσελεπῆ Κεφαλά», κειμένου παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τοῦ Μακροῦ-τοίχου τοῦ Κεράτου-τῶν ἀρχαίων οὐτινος ἡ κοίτη περιορίζει τὴν ἐπέκτασιν τῆς πόλεως Κνωσσοῦ. Ἡ ἐπίπεδος στρογγύλη κορυφή τοῦ

λόφου ἦν τὸ μᾶλλον ὑπερέχει σημεῖον τῆς ἀρχαίας πόλεως. Πρὸς ἀνατολὰς καὶ νότον τὸ ἔδαφος κατέρχεται ἀποκρῆμωνος πρὸς τὸν κατὰ 40 μέτρα περίπου βάθος φέροντα ποταμὸν καὶ ἡ ὄρα γὰρ μὲτὰ τοῦ ἐκ οὐραίων φέροντος ῥυαίου, ἐκβάλλουτος εἰς τὸν Κεράτον, ἐν ᾧ βορρῆως πρὸς οὐρανὸν ὁ λόφος προχωρεῖ βῆθιμικῶς κλιμακωτικῶς ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ἐρ' οὐ τὸ πᾶσι ἐπιπέδον τῆ πόλεως. (2)

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὸ ἔδαφος εἶπε ἐσκαμμένον εἰς ἄνωδεκα διαφόρους θέσεις, μικρὸν ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχούσας, κατὰ μέτρον ὅσον εἰς βάθος οὐω μέτρων. Πανταχοῦ ἀπαντῶνται λείψανα τοίχων, καίτοι δὲν ἐλήφθη ἐν τῇ ἀνασκαφῇ οὐδεμία πρόνοια ἐπὶ τῆς συναρθείας τῶν λειψάνων τούτων, οὐχ' ἤρπτον ἐκ τούτων καταφαίνεται καὶ σήμερον ὅτι ταῦτα ἀνήκον εἰς μίαν μεγάλην οἰκοδομήν, ἢ σύμπλεγμα πολυπλόκου τοιαύτης.

Τὸ σχέδιον εἶχεν ὡς φαίνεται ὀρθογώνιον σχῆμα πλάτους 43, 30 μ. καὶ μήκους 55 μ., καὶ κατὰ τὴν βορρυτέραν πλευρὰν διευθύνετο πρὸς βορρᾶν. Τὸ περιβάλλον τοίχος, ὅπερ ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς του ὡς τοιοῦτον ἐνδείκνυται, ἔχει εἰς δύο θέσεις, μέρη ἀνοικτὰ, πρὸς τὴν νοτίαν ἐπιμήκη πλευρὰν καὶ βορειανατολικὴν γωνίαν. Ἐκ μίαις ἐκ προώδους λίθου ἐσχηματισμένης κρηπίδος (εὐθυνοτήρια), παρουσιάζουσι τὰ λείψανα ταῦτα τοῦ τείχους πλάκας ὀρθογωνίους, πρὸς τὰ ἔξω θεθεμμένας ἐκ λευκοῦ τιτανολίθου (ὀρθοστάται); ὕψους 1 μ. κατὰ μέσον ὅρον, διαφόρου μήκους, (2,30)· ἔσωθεν δὲ οἱ ὀρθοστάται εἰσὶν μὲ γάλικας καὶ πηλὸν ἐκτισμένοι, φαίνεται δ' ὅτι καὶ τὸ ὑπερκείμενον τοῦ τείχους κατεσκευάσθη ἐκ τοῦ ἰδίου ὑλικοῦ. Δὲν ἠδυνήθη νὰ καταμετρήσω τὸ πάχος τῶν τοίχων ἀκριβῶς. Παρὰ τὴν ΒΑ γωνίαν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τέρμα τῆς βορείου πλευρᾶς ἀπεκαλύφθη μία εἰσοδος. Ἡ πύλη, ἧς τὸ φωτεινὸν ἀνοίγμα εἶναι 1,30 μ. διευθύνετο πρὸς βορρᾶν, δὲν ἔκειτο ὁμως εἰς τὴν ἐξοδὸν τοῦ βορείου μετώπου· ἀλλὰ εἰς 2, 80 μ. πρὸς τὰ ὀπισθεν. Ἡ δίοδος ἐκ τῆς νοτίου παραστάτιδος τῆς πύλης πρὸς τὸ βορρειὸν μέτωπον σχηματίζεται διὰ μίαις ὠραίας στρογγύλης γωνίας, τὴν ὁποίαν ὁ εἰσερχόμενος εἶχε κατὰ συνέπειαν πρὸς τὰ δεξιὰ του.

Ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς διατάξεως τῆς οἰκοδομῆς μολὶς ἀναγνωρίζεται ὅτι ὁ χώρος ἦν διηρημένος διὰ παχέων μεσοτοίχων (0,93—1,30 μ.), ἐκ γάλικας καὶ πηλοῦ. Ἰσχυροὶ παραστάται ἐκ λευκοῦ τιτανολίθου ἀποκλείουσι τὰ ἐλεύθερα ἄκρα τῶν μεσοτοίχων. Ἐκ τούτων ἐξ, πλάτους ἀναλογούντος μὲ τὸ πάχος τῶν τοίχων, ἴστανται εἰσέτι

(1) Ἡ ἐκθεσις αὐτῆς ἀνετυπώθη ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐθεωρήσει Β. Δ. 40 (1880) σελ. 359—361· ἡ β' ἐκδοσις πλουτίζεται διὰ πίνακος (23) ἐν ᾗ εἰσὶν ἀπεικονισμένα ἐξ τριμμάτα τῶν ἀγγείων, καὶ παρὰ τῶ κ. DUMONT CHAPELAIN οἱ Ἑλληνικοὶ κέραμοι, οἱ τῆς Κυβέλης σελ. 64, 65.

(2) Παράβαλε TRAVELS AND RESCHARCHES IN CRÈTE I. S. 58. FF. POURSIAN GEOGRAPHIE GRIECHENLAND II 559 F.

ἐν μέρει ὄρθιοι, τουτέστι ἀπεκαλύφθησαν οὕτω. Οἱ ἐκ χαλίκων τοῖχοι ἦσαν φυσικὰ κατεστραμμένοι. Εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς οἰκοδομῆς, εὗρον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ περιβάλλοντος τοῖχου τεμάχια τοῦ ἀρχαίου σπολιτισμοῦ ἐξ ἐντελῶς λευκῆς ἀσβέστου μὲ κιτρινόχρουν ἐπικάλυμμα. Πλησίον ἀπεκαλύφθησαν μέρη δαπέδου ἐξ ἀσβέστου. Ἀμέσως ἐπὶ τοῦ δαπέδου τούτου εὗρισκοντο λείψανα ξυλανθράκων, ἐξ ὧν ὑποπίθεται ὅτι τὸ οἰκοδομημα κατεστράφη διὰ πυρός. Κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐποχὴν ὁ τόπος οὗτος ἦν κατεχωσμένος ἀντικοδομηθεῖς ἐκ νέου· ἀλλ' ἐλάχιστα λείψανα ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τούτων ἰδρυμάτων ἐπὶ τοῦ νοτίου μέρους διατηρήθησαν.

Ὅποσον προσωρισμὸν εἶχεν τὸ οἰκοδομημα τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὀρισθῆ ἄνευ ἐκτελέσεως εὐρυτέρων ἀνασκαφῶν (1). Τόσον μόνον δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι διὰ μίαν συνήθη ἰδιωτικὴν οἰκίαν, ἢ θέσις αὕτη εἶναι πολὺ περιφανῆς, τὰ λείψανα πολλῆς ἐκτάσεως, ἢ περιφέρεια τοίχων τινῶν καὶ ἔργων εἰσὶ πολὺ μεγάλα. Τούναντίον ὅμως ἐκ τῶν τεχνικῶν τῆς οἰκοδομῆς ἰδιοτήτων δύναται τις βασιμῶς νὰ ὀρίσῃ τοῦλάχιστον τὴν ἐποχὴν περίπου αὐτῆς. Οἱ παχεῖς ἐκ χαλίκου τοῖχοι ὑπενθυμίζουσιν ἀριδῆλως τὰ τοῖχον τῶν ἀνακτόρων τῆς Τύρινθος, οἵτινες πρὸς τὰ κάτω μέρη εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰδίου ὕλικου κατεσκευασμένοι. (2)

Τὰ ῥηθέντα ἐξ ἀσβέστου λείψανα συμφωνοῦσι πληρέστατα μὲ τὸν σπολισμὸν τῆς Τύρινθος τόσον, ὥστε παραβάλλον τις δύο τοιαῦτα δείγματα πρὸς ἀλλήλα, δὲν δύναται νὰ κάμῃ διάκρισιν αὐτῶν. Οἱ παραστάται εἰς τοὺς ὁποίους οἱ τοῖχοι ἀπολήγουσι δηλοῦσι τούναντίον ἀξιοπαρατήρητον διαφορὰν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τόπους. Ἐνῶ οὗτοι ἐν Τύρινθι ἦσαν ἐκ ξυλίνων δοκῶν ἐσχηματισμένοι, στηριζόμενοι ἐπὶ μιᾶς ὑψηλῆς λιθίνης κρηπίδος, ἐν Κνωσσῷ εὗρισκόμεν ἐντελεῖς ἤδη λιθίνους παραστάτας. Ἡ διαφορὰ αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ ἀνεξαρτήτως τὴν ἀφορμὴν τῆς, καθόσον ἡ προμήθεια τοῦ ὕλικου τῶν λιθίνων στύλων ἦν εὐχερύτερα ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν. Ἀναφορικῶς δὲ τῆς χρήσεως τετραπέδων λίθων πρὸς ἐπικάλυψιν τοῦ

θεμελίου τῶν τοίχων καὶ τῶν ὀρθογωνίως ὑπερθετιμένων πλάκων πρὸς σχηματισμὸν ἐνὸς παραστάτου τοῦ τοῖχου, ἐν Τύρινθι ὀλίγα μόνον ἐπιεμφαίνονται. Ἀπ' ἐτέρου ὅμως πρέπει νὰ ἐξαιρεθῆ ὅτι ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῆς Κνωσσῷ οἱ ὄρθοστάται δὲν διευθετήθησαν εἰσέτι, ὅπως τὸ αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὸ Ἡραῖον ἐν Ὀλυμπίαι (3), ἐπίστες καὶ εἰς τὰ ἐντὸς τῶν τοίχων, ἀλλὰ χρησιμεύουσι μόνον εἰς στεγάνωμα τῶν ἐκ χαλίκου τοίχων. Δύναται τις λοιπὸν ἐν ἀπόριστα περιπτώσει νὰ παρεξηγή μετὰ μεγάλης πιθανότητος ὅτι τὰ ἐν Κνωσσῷ ἀνακαλυφθέντα εἰσέτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τῶν τῆς Τύρινθος ἀνακτόρων. Βεβαίως πλήρη βεβαιότητα δύναται μόνον νὰ παραγάγῃ εὐρυτέρα ἀνασκαφὴ ἐπὶ τοῦ Κεφάλαι λόφου ὑπὸ εὐδημονος καὶ πεπειραμένου ἐρευνητοῦ.

Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τοποθεσίᾳ τοῦ οἰκοδομηματος τούτου, ἡ ἐγγὺς αὐτοῦ, ἔνθα αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ κ. Καλοκαιρινοῦ δὲν ἐπεξετάθησαν περαιτέρω, εὐρέθη μείζων πληθὺς πηλίνων ἀγγείων καὶ πολλὰ τρίμματα ἀγγείων, τὰ ὅποια ὁ εὐρέτης ἐθεώρησεν ἀνήκοντα εἰς τὸ ἀρχαῖον οἰκοδομημα. Δυστυχῶς δὲν ἠδύναμην πλέον νὰ ἐπιβεβαιώσω πῶς ἔκειντο τὰ τεμάχια, εἰς ποῖον βάθος εὐρέθη ἐν ἕκαστον αὐτῶν, ὅπερ μετὰ θετικότητος ἠδύνατό τις ν' ἀποδώσῃ ὡς ἀνέχον τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ὅποσον πιθανῶς ταῖς μεταγενεστέραις τῶν Ρωμαίων ἀποικίσεσιν. Ἐν τούτοις ἡ κατὰ τὸν τρόπον καὶ θέσιν παρατήρησις μου μοι ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὰ λείψανα τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὰ μερικὰ εὐρήματα ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα τὴν αὐτὴν σχέσιν, ὅπως ἡ περίπτωσις ἐν Τύρινθι.

Μικρὰ τεμάχια ἀγγείων καὶ πίθων ἀποσπάσματα κεῖνται καὶ νῦν ἐτι εἰς μεγάλην πληθὺν πέριξ τῆς θέσεως τῶν ἀνασκαφῶν. Δώδεκα μεγάλοι πίθοι, πληθὺς διατηρηθέντων ἀγγείων, καὶ πάντα τὰ πολυπληθῆ ἀποσπάσματα, τὰ ὅποια κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ἀνευρέθησαν, μετεφέρθησαν εἰς Ἡράκλειον, καὶ εὗρισκονται, ἐξαιρέσει ὀλίγων τινῶν τεμαχίων, τὰ ὅποια ἀρίκοντο εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου, εἰς τὴν κατοχὴν τῆς κ. Καλοκαιρινοῦ, ὅστις μὲ τὸν εὐγενέστατον τρόπον μοι ἐπέτρεψε τὴν ἐπιθεώρησιν αὐτῶν. Μεταξὺ τῶν ἀγγείων τὰ πλεῖστα συμφωνοῦσι πληρέστατα μὲ τὰ εὐρήματα τῆς Τρωάδος, Ἰαλισσοῦ, Ναυπλίας, Μυκητῶν, Τύρινθος, Σπάτα καὶ Ἀλικῆς κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὴν σχηματογραφίαν. Τὸ αὐτὸ δύναται τις νὰ εἴπῃ καὶ περὶ τῶν τριμμάτων μόνον μετὰ τῶν ἐζωγραφισμένων διακοσμῆσεων παρουσιάζονται νέα παραλλαγὰ γνω-

(1) V. J. SCHLIMAN, εἰς μίαν ἐν τῇ SECOND ANNUAL REPORT OF THE ARCHEOLOGICAL INSTITUTE OF AMERICA S. 44—49 ἐκδοθεῖσαν ἀλληλογραφίαν ἐξέφρασε τὸ συμπέρασμα ὅτι, τὸ ὑπὸ Καλοκαιρινοῦ ἀνακαλυφθὲν οἰκοδομημα εἶναι ὁ Λαθύρινθος τοῦ Δαιδάλου. Ἐν τῷ ἔρθρῳ ἐκείνῳ παρατίθεται καὶ σχεδιάγραμμα τῆς θέσεως τῆς πόλεως πρὸς τὴν βορειοανατολικὴν γωνίαν.

(2) Τ' ἀρχαῖα λιθοτρίμματα τῆς Κνωσσῷ, τοποθετημένα εἰς μεταλλουργεῖα κατὰ τρόπον καλουμένου Λαθύρινθου τοῦ GORTYN, εἶναι καὶ σήμερον ἀκόμη πρὸς τ' ἄνω τοῦ Κεράτου μὲλις ἡμίσειαν ὄραν μακρὰν ἐκ τοῦ Κεφάλαι λόφου ὄρατα.

(3) Ἐν τῷ Ἡραίῳ ὁ τοῖχος τοῦ ναοῦ συνίσταται ὡς γνωστὸν ἐκ κεράμων ἀργίλλου ἐπὶ μιᾶς κρηπίδος ἐκ συνήθων λίθων.

στών υποδείγματων και ὁρ τιῶν ὀλοτελῶς νέων. Ἐπίσης καὶ οἱ πίθοι εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν ἀναλογία μετὰ τῶν εὐρημάτων ἐκεῖνων ἄλλ' οἱ τῆς Κνωσσοῦ πίθοι ἔχουσι τὴν προτίμησιν τῆς πληρυστέρας διατηρήσεως.

Ἐν τῇ παρακειμένη ἐπιθεωρήσει περὶ τῶν εὐρημάτων περιορισθῆν ἀναφορικῶς τῆς ἀποδείξεως συγγενῶν μνημείων ἐρ' ὅσον ἐρίτη ἀρκετὸν πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν διότι ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ γνήματος ἐπιληρθεῖσα περιεκτικὴ ὁμοσιεύσις ὑπὸ τοῦ Φουρέ Βόρνιερ, Λέσχη Μυκηναϊκῶν ἀγγείων, ἐξεδόθη ἤδη κατ' αὐτὰς, ἐν τῇ τὸ σύνολον τοῦ ἀναφορικοῦ ὕλικου συμπεριλαμβάναται.

Ι ἐντελῆ ἀγγεῖα.

Υδρία σχήματος ἀναβολέως τῆς ἰδίας ἐπίσης μορφῆς μετὰ τῆς ἐκ Κρήτης ὁμοιωμένης ὑδρίας ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας τῶν Ἀθηνῶν ὑπ' ἀριθ. 1944, Φ. Α. πίναξ κιν 88.— Τέσσαρα ἀντίτυπα, ἐξ ὧν δύο ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Συλλόγου. Τρία 0,40—0,42 μ. Τὸ τέταρτον μόνον 0,29 μ. ὕψους. Ἐξαιρέσει μιᾶς μεγαλειτέρας ὑδρίας ὅλαι αἱ ἄλλαι εἶναι μετὰ μέλαν βερνίκιον ἐζωγραφισμέναι. Ἐκτὸς χεῖλη τῆς λαβῆς καὶ τῆς προχοῆς περιβάλλονται μετὰ πλατείας γραμμᾶς ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐπιτίθενται ὀρισοειδεῖς γραμμαὶ μετὰ τῶν ὀριζοντίων λωρίδων. Παράβαλε περὶ τῶν ὁμοιομορφῶν ὑδριῶν τῆς Τύρινθος Σχλημαν, Τύρινος, Σ. 402.

Δίπλαθος ὑδρία σχήματος ὁμοίου τοῦ ὑπὸ Φ. Α. ἐν πίνακι κιν 43.

Τέσσαρα ἀντίτυπα ἐκ χονδρῶ πηλοῦ 0,30—0,42 μ. ὕψους. Ζωγραφία μόνον ἐπὶ ἐνὸς τούτων, μετὰ ὀριζοντίους λωρίδας εἰς μέλαν. Λάγυρος μετὰ μίαν λαβὴν ὁμοίας μορφῆς τῆς Κρητικῆς ἐπίσης λαγύρου ἐν Βερολίῳ, ἀριθ. 20. Φ. Α. πίναξ κιν. 82. μετὰ στενοτέρας μόνον προχοῆς, ὕψους 0,17 μ. ἐξ ὑποκιτρίνου πηλοῦ, μελανὸν βερνίκιον. Ἐπὶ τῶν ὤμων σπειροειδῆ, ὅπερ καὶ εἰς τοὺς ἐπομένους ἀριθμούς, κάτωθεν μετὰ τέσσαρας ὀριζοντίους λωρίδας.

Κλειδοειδῆς χύτρα μετὰ μίαν λαβὴν, ἀπεικονίζομένην ἐν τῷ πίνακι III ἡμῶν, ἄνω δεξιὰ διαμέτρου 0,18 μ. ἐξ ἐρυθρομέλανος πηλοῦ βαθεῖα μετὰ λαγύρου ζωγραφικῆ ἐντὸς ἐβερνικωμένον, ἐκτὸς ἐν τῷ μετὰ μὲ σπειροειδεῖς λωρίδας.

Δύο μεγάλα τεμάχια ἀγγείου ὁμοίου σχήματος ἐν τῇ παρακειμένη σχεδιαγραφῇ ἀπεικονίζομένου, εὐρίσκονται ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Συλλόγου. Διάμετρος τῆς χύτρας 0,13 μ. ἐξ ἐρυθροειδοῦς πηλοῦ μετὰ ἐρυθρὸν βερνίκιον. ἐντὸς ἐζωγραφισμένον ἐξωτερικῶς δὲ κατὰ ζεύγη κατατεταμμένα σπειροειδῆ μετὰ ἐπιμήκη συμπετυκνωμένα ἄκρα.

Δίπλαθος Κύλιξ ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, πίναξ III, ἄνωθεν, ὕψους 0,20 μ., διαμέτρου 0,165 REV. AR

CHEOL. 40. T. 23 ἡ διακόσμησις μόνη ἐκ λεπτοῦ κερπίου πηλοῦ, χρωματισμὸς ἐρυθρός. Καλὴ καὶ ὁμοίου σχήματος καὶ ὁμοίας ἀλλὰ ζώστες διακοσμήσεως παρουσιάζονται πανταχοῦ ὅπου εὐρέθησαν Μυκηναϊκὰ ἀγγεῖα.

Μονόλαθος κύλιξ ὁμοίας μορφῆς τῶν Ἀττικῶν κυλικῶν Φ. Α. Τ. ΧγIII 125. ἐλαττοῦς ἐργασίας ἐκ λεπτοῦ ἐρυθροειδοῦς κερπίου πηλοῦ ἀνευ βερνικίου. Τρία ἀντίτυπα (τὸ καλλίστον ὕψος 0,70 μ. μ. διαμέτρου 0,103 μ. μ.) ἐν τέταρτον ὁμοίον ἀγγεῖον ἀνευ ποδός.

Ἐπίσης αἱ ἐν Τύρινθι εὐρέθεισαι κύλικες εἰς μεγάλην πληθὺν τοῦ εἶδους τούτου εἰσὶν ἐν γένει ἀνευ χρωματισμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἰδίας λεπτοῦς ὕλης. Συγκ. Σχλημαν, Τύρινος Σ. 82—83, 130—131, 403.

Ἀβαθῆς κέλυσον ἀνευλαβῆς ἐκ λεπτοῦ ἐρυθροῦ πηλοῦ, μετὰ λαγύρου ἐρυθρὸν βερνίκιον, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ὀριζοντίους λωρίδας. Ἐπὶ τῶν χεῖλέων σειρὰς στιγμῶν, διαμέτρου 72, ὕψ. 55 μ. μ. Δεύτερον μικρὸν ἀντίτυπον, (διαμ. 145 μετὰ δύο λαβὰς, ἀλλὰ κατωτέρας ἐργασίας).

Μικραὶ ἀνευ λαβῆς χύτραι ὁμοίας μορφῆς, καθὼς τῶν ἐν Τύρινθι ὑπὸ Σχλημαν ἀπεικονιζομένων «Πινάκιον» Τύρινθος Σ. 79, σχῆμα 10. Ὑψ. περίπου τὸ ἡμισυ τοῦ πλάτους, παρουσιάζονται ἐν Κνωσσῷ τρία εἶδη, πάντα ἐξ ὑποκιτρίνου πηλοῦ καὶ ἀνευ ζωγραφίας.

α) Δίσκος καλῆς ἐργασίας ἐκ λεπτοῦ ἐπεξεργασμένου πηλοῦ. Πάντες ἀντίτυπα, τὸ μέγιστον διαμέτρου 110 μ. μ. ὕψους 52 μ. μ.

β) Κατωτέρα ἐργασία ἐπὶ τοῦ δίσκου, ἐκ χονδρῶ πηλοῦ, διαμ. 70—75, πέντε ἀντίτυπα.

γ) Εἴκοσι τέσσαρα ἀντίτυπα ὅλως ἀκατέργαστα, προχειρῶς σχηματισθέντα μετὰ παχέα τοιχώματα καὶ πλατὺν πόδα, πολλάκις κυρτὰ καὶ λοξὰ ἐξ ἀκατεργάστου πηλοῦ διαμ. 60—80 μ. μ.

Χύτρα μορφῆς ὁμοίας τῆς ὑπὸ Φ. Α. Τ. XI—IX. 11, ἀλλὰ μετὰ μίαν λαβὴν (τεθραυσμένον), ὕψ. 85 μ. μ., διαμ. 80 μ. μ. ἐξ ἐρυθροκιτρίνου πηλοῦ, χρωματισμὸς ὀριζοντίων λωρίδων ἐν ἀμαυρωμένῳ ἐρυθρῷ βερνικίῳ.

Μικρὰ φιαλίδια ὑπὸ μορφᾶς τριλάθου ὑδρίας, κομψὴ ἐργασία ἐκ λεπτοῦ ἐρυθροῦ πηλοῦ ἀνευ ζωγραφίας. ΑΙΦ. ΙΑ 90 χ. μ. ὕψηλά ἀντίτυπα τὰ πλεῖστα τεθραυσμένα.

Μικραὶ λάγυροι μετὰ πλατὺ ἄνοιγμα καὶ μίαν λαβὴν, ἑπτὰ ἀντίτυπα 50—70 χ. μ. ὕψους τὸ πλεῖστον ἀτελῆ καὶ ὑποδεέστερα.

(Ἄκολουθεῖ)

ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΕΤΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : Ἀρχαιολογικαὶ Μελέται

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΙΩΑΝ. ΜΕΟΥΡΣΙΟΥ

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου]

Μίνως II.

Διοδώρος. «Οὗτος πρῶτος Ἑλλήνων, ναυτικὴν δὴναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος, ἐθαλασσοκράτησεν».

Εὐσέβιος. Μίνως ἐθαλασσοκράτει.

Στράβωνος βιβλ. κλμ.

» Κρήτες, πρῶτοι Ἑλλήνων νόμους ἔσχον, Μίνως θεμένου, ὃς καὶ πρῶτος ἐθαλασσοκράτησεν.

Στράβων βιβλ. X.

» Καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρότερον τοὺς Κρήτας ὥστε καὶ παροικιάζεσθαι πρὸς τοὺς προσποιουμένους· μὴ εἰδέναι ἅ ἴσασιν, ὃ Κρῆς ἀγνοεῖ τὴν θάλασσαν.

Ἀριστάρκτος βιβλ. II.

» Καὶ ὃ Κρῆς ἐδόκει τὴν θάλασσαν ἀγορεῖν.

Σουλῶς ἐν Κρησίῳ.

» Τοὺς Κᾶρας θαλασσοκρατῆσαι λέγεται μετὰ Μίνω τὸν Κρήσιον.

Ἀπολλοδώρος βιβλ. III.

» Θαλασσοκρατῆσας δὲ πρῶτος (ὃ Μίνως) πατρῶν τῶν νήσων σχεδὸν ὑπῆρξεν.

Διοδώρος βιβλ. V.

» Κτήσασθαι δὲ (τὸν Μίνω φασί) καὶ δὴναμιν μεγάλην ναυτικὴν, καὶ τῶν νήσων τὰς πλείστας καταστρέψασθαι, καὶ πρῶτον τῶν Ἑλλήνων θαλασσοκρατῆσαι.

Ἀριστοτ. Πολιτ. βιβλ. II.

» Τὴν τῆς θαλάσσης ἀρχὴν κατέσχευεν ὃ Μίνως καὶ τὰς νήσους τὰς μὲν ἐχειρώσατο, τὰς δ' ὤκισε.

Φιλόστρατος περὶ τοῦ βίου Ἀπολωνίου βιβλ.

III; καὶ Ἰουλιανὸς ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ

βιβλ. VI καὶ Κύριλλος κατὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ, μνημ. οὐεύου τὰ αὐτὰ περὶ Μίνως.

Θουκυδίδης βιβλ. I

» Μίνως γὰρ παλαιάτος ὢν ἀκοῆ ἴσμεν, ναυ-

τικὸν ἐκτήσατο, καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλείστον ἐκράτησε καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἤρξεν τε, καὶ οἰκιστῆς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας.

Λιβάνιος ἐν τοῖς Ἀντιοχικοῖς.

» Ἑλλῶν ἐπ' αὐτοὺς, ὀξύτερον ἔκοψε, ἢ Μίνως ἐκ τῶν Κυκλάδων τοὺς Κᾶρας.

Ἰσοκράτης ἐν Παναχαϊκοῖς

» Τὰς Κυκλάδας νήσους, περὶ ἃς ἐγένοντο πολλαὶ πραγματεῖαι, κατὰ τὴν Μίνω τοῦ Κρητὸς δυναστείαν.

Σέβιος ἐν Αἰνεϊάδι VIII μετὰρρ. ἐκ τοῦ Λατινικοῦ.

» Οἱ Κᾶρες ὑπῆρξαν νησιῶται, πειραταὶ δύσφημοι ἠρτηθέντες παρὰ τοῦ Μίνως.

Νόννος Διονυσιάς β' XXI μετὰρρ. ἐκ τοῦ Λατ.

» Καὶ ὅπως οἱ Κᾶρες ἐκ τῶν Κυκλάδων, οὕτω ἐκ Κρητῆς οἱ Ραδάμανες.

» Καὶ καλέσας Ραδάμανας ἀλήμονας οὐς ποτε γαίης Κρηταίης ἀέκοντας ἀπὸ χθονὸς ἤλασε Μίνως.

Λιβάνιος ἐν τοῖς Ἀντιοχικοῖς.

» Κινεῖ Κάσον ἐκ Κρητῆς, ἂν τι ἀγαθὸν καὶ δεῦρο ἀγεί· τῶν δὲ ἄρα εἶποντο Κρητῶν τὸ δοκιμώτατον· ἐλθόντες δὲ, εὗρον τοὺς Ἀργεῖους ἀμείνους τῶν οἰκοῖ· Μίνως μὲν γὰρ φρονῶν ἐξέβαλεν.

Ἀθήναιος βιβλ. XIII.

» Ἐχεμένης, ἐν τοῖς Κρητικοῖς, οὐ τὸν Δία φησὶν ἀρπάσαι τὸν Γανυμήδην, ἀλλὰ Μίνωα.

Εὐστάθιος ἐν Ἰλιαδ. υ'.

» Οἱ δ' ἴσπεροῦσιν, ὑπὸ τοῦ Μίνως ἀρπαγῆναι (τὸν Γανυμήδην) καὶ τὸν τῆς ἀρπαγῆς τόπον, ἀρπάγην κληθῆναι.

Στράβωνος βιβλ. X.

» Ἰστορεῖται δὲ ὃ Μίνως νομοθέτης γενέσθαι σπουδαῖος, θαλασσοκρατῆσαι τε πρῶτος· τριγῆ δὲ διελὼν τὴν νῆσον, ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι πό-

λιν τὴν μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ καταπικρῷ τῆς Πελοποννήσου, καὶ αὕτη δ' ἐστὶ προσβόρειος. Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνωκισμένων τριῶν, τὴν λοιπὴν, Φαίστος, δ' ἦν αὕτη κατέσκαψαν Γερτύσιοι.

Διόδωρος βιβλ. V.

» Μίνω μὲν οὖν, πρεσβύτατον ὄντα, βασιλεύσαι (ρασί) τῆς γῆσου, καὶ κτίσθαι πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν αὐτῇ, τούτων δὲ ἐπιφανεστάτας τρεῖς. Κνωσσὸν μὲν, ἐν τοῖς πρὸς Ἀσίαν νεύουσι μέρεσι τῆς γῆσου. Φαίστον δ' ἐπὶ θαλάσσης ἐστραμμένην, ἐπὶ μεσημβριάν. Κυθωνίαν δ', ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν κεκλιμένοις τόποις καταπικρῷ τῆς Πελοποννήσου.

Ἀπολλόδωρος βιβλ. III.

» Μίνως δ' ἐπελθόντος αὐτοῦ θανάτου, θύων ἐν Πάρῳ ταῖς Χάρισι, τὸν μὲν στέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἔρριψε, καὶ τὸν αὐλὸν κατέσχε, καὶ τὴν θυσίαν οὐδὲν ἤρπον ἐπετέλεσεν· ἔθεν ἔτι καὶ δεῦρο χωρὶς αὐλῶν, καὶ στεφάνων, ἐν Πάρῳ θύουσι ταῖς Χάρισι.

Παυσανίας ἐν τοῖς Ἀρκαδικαῖς.

» Καγνωσθεῖς δὲ (ὁ Δαίδαλος) ἀδικεῖν ὑπὸ τοῦ Μίνω, καὶ ἐς δεσμωτήριον ὁμοῦ τῷ παιδὶ ἐμβληθεῖς, ἐκδιδράσκει τε ἐκ Κρήτης, καὶ ἐς Ἴνυκον, Σικελῶν πόλιν, ἀφικνεῖται παρὰ Κώκαλον, καὶ πολέμου παρέσχε τοῖς Σικελοῖς· αἰτίαν πρὸς τοὺς Κρήτας, ὅτι ἐξαιτούντος Μίνω μὴ πρόοιτο αὐτὸν ὁ Κώκαλος.

Ἀριστοτέλης Πολιτ. Βιβλ. II.

Τέλος δ' ἐπιθέμενος (ὁ Μίνως) τῇ Σικελίᾳ, τὸν βίον ἐτελεύτησεν ἐκεῖ περὶ Κάμικον.

Ἡρόδοτος βιβλ. VII

» Λέγεται γὰρ Μίνω, κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου, ἀπικόμετον ἐς Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλεουμένην, ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ.

Εὐσέβιος ἐν Χρονικαῖς.

» Μίνως ἐπὶ Σικελίαν στρατεύσας, διὰ Δαίδαλον, ἀναίρεται ὑπὸ τῶν τοῦ Κωκάλου θυγατέρων.

Κώνων, κατὰ Φώτιον, ἐν τῷ Βιβλιοθήκῃ, ἀφρηγεῖται XXV.

Μίνως υἱὸς Διδος καὶ Εὐρώπης, ὁ βασιλεύων Κρήτης, κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου σπύλον πλεύσας εἰς Σικανίαν, (αὕτη δ' ἐστὶν ἡ νῦν Σικελία) ὑπὸ τῶν Κωκάλου θυγατέρων (ἐβασίλευε δ' οὗτος Σικελῶν) ἀναίρεται.

Ταῦτα βεβαιοῦνται καὶ παρὰ τοῦ Παυσανίου Σπράβωνος βιβλ. VI καὶ τῶν Σχολιαστῶν τοῦ Πινδάρου Πυθιονίκαί. Ὁ δὲ Ἰωάννης Τζέτζε στιχομυθεῖ:

» Ὑπὸ τῶν θυγατέρων δὲ θνήτκει τῶν τοῦ Κωκάλου
» Ζεῦμα θερμὸν περιχυθεῖς, καὶ παραυτίκα φύξας»

Σχολιαστὰ Πινδάρου IV.

Δαίδαλος ἐκ Κρήτης εἰς Σικελίαν ἀφικόμενος πρὸς Κώκαλον, βασιλεύοντα τῆς Καμίκου πείθει

τὰς θυγατέρας Κωκάλου, διὰ τῆς ὀροφῆς ποιῆσαι κατάρρουν· οἱ οὐ ἐκχυθὲν θερμὸν ὕδωρ ἐπενεχθήσεται τῷ Μίνω λουομένῳ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἀπώλολεν ὁ Μίνως.

Διόδωρος βιβλ. IV.

Λουομένου δ' αὐτοῦ, Κώκαλος μὲν παρακατασχὼν πλείω χρόνον ἐν τῷ θερμῷ τὸν Μίνωα διέφθειρε· καὶ τὸ σῶμα ἀπέδωκε τοῖς Κρησί, πρόσρῳσιν ἐνεργῶν τοῦ θανάτου, διότι κατὰ τὸν λουτρῶνα ὀλισθήσας, καὶ περὶ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐτελεύτησε.

Διόδωρος βιβλ. IV.

Γῆμας δὲ (ὁ Μίνως) Πασιφάνην τοῦ Ἥλιου καὶ Κρήτης, ἐγέννησε Δευκαλίωνα, Κατρία, καὶ Ἀνδρόγεων, καὶ Ἀριάδην, καὶ ἕτερα τέκνα ἔσχε πλείονα.

Ἀπολλόδωρος βιβλ. III.

Μίνως δὲ Κρητικῶν κατοικῶν ἔγραψε νόμους καὶ γῆμας Πασιφάτην, τὴν Ἥλιου καὶ Περσηίδος, ὡς Ἀσκληπιάδης φησί, Κρήτην, τὴν Ἀστερίου θυγατέρα, παῖδας μὲν ἐτέκνωσε, Κατρία, Δευκαλίωνα, Γλαῦκον, Ἀνδρόγεων· θυγατέρας δ' Ἐκάλην, Ξενοΐκην, Ἀριάδην, Φαίδραν· ἐκ Παρίας δὲ νόμφης, Εὐρυμέδοντα, Νηραλίωνα, Χρύστην, Φιλόλαον ἐκ δὲ Δεξιθέας Εὐξάνθον.

Καὶ ταῦτα μὲν μανθάνομεν περὶ Μίνως παρὰ τῶν ἄνω εἰρημένων συγγραφέων, ἀλλ' ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος, ἀναγνωρίζουσιν ἕνα μόνον Μίνω, τὸν οἰκιστὴν τῆς Κνωσσῶ, τὸν υἱὸν, καὶ τὸν φίλον τοῦ Διδος· αἱ δὲ μεταγενέστεραι ἀφηγήσεις τῶν συγγραφέων περὶ ὑπάρξεως Μίνως δευτέρου ἀναμφιβόλως ἀναφέρονται εἰς ἔγγονον τοῦ Μίνως τοῦ Πρώτου, τοῦ νομοθέτου, υἱοῦ καὶ φίλου τοῦ Διδος, τοῦ θαλασσοκράτορος.

Ὅμηρου Ὀδύσσεια T. 178)181.

» Τῆσι δ' ἐνὶ Κνωσσῶς, μεγάλη πόλις· ἔνθα τε
» Μίνως ἐννέωρος βασίλευε Διδος μεγάλου δαριστῆς,
» Πατὴρ ἐμοῖο πατήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος.
» Δευκαλίων δ' ἐμὲ τίκτε καὶ Ἰδομενεῖα ἀνακτα.
» Ἄλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσιν Ἴλιον εἶσω.
» Ὀχεθ' ἅμα Ἀτρεΐδῃσιν· ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν
] Αἴθων

» Ὀπλότερος γενεῆ· ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων.

Ἡσίοδος, ὁ περιφημότερος τῶν ἀρχαίων ποιητῆς μετὰ τὸν Ὅμηρον, γεννηθεὶς ἐν Κύμῃ τῆς Αἰολίδος ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Ἀσκηρῇ, κόμῃ τῆς Βοιωτίας, ἔθεν καὶ Ἀσκραῖος. Κατὰ τὰ Αρουνδέλια μάρμαρα, ἦτο σύγχρονος σχεδὸν τοῦ Ὀμήρου· κατ' ἄλλους δὲ πολὺ μεταγενέστερος.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΕΤΧΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Αί ἐν Ἡρακλείῳ καὶ Χανίοις ἐκδιδόμεναι πολιτικαὶ ἐφημερίδες συμπολιτευόμεναι καὶ ἀντιπολιτευόμεναι συζητοῦν περὶ τοῦ Νέου Συντάγματος, ἃν τοῦτο θὰ ἐπικυρωθῇ ἢ ὄα μετατραπῇ ἐπὶ τὸ βέλτιον διὰ τῆς συστάσεως τῶν δύο Βουλῶν.

Εἰς τὸ νὰ μὴ μεταβληθῇ τοῦτο συμφωνοῦν σχεδὸν ἅπανται, διότι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο συμπύκτων τὰ κομματικὰ συμφέροντα καὶ τῆς συμπολιτεύσεως καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, διότι μένει συγκεντρωμένη ἡ ἐξουσία εἰς τοὺς βουλευτοκράτορας τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκλεχθῶσιν εἰς τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἄνευ οὐδαμῆς ἐξελέξεως τῆς Βουλῆς τῶν Κόσμων κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἰσχύον σύστημα τοῦ Κοινοβουλίου καὶ κατὰ τὸ καταργούμενον Κρητικὸν Σύνταγμα τοῦ 1899.

Ἡ λέξις κοινοβούλιον σημαίνει κοινῶς βουλευεσθαι ἄρα τὸ νῦν σύνταγμα ἡμαρτημένως ὠνομάσθη Κοινοβουλευτικόν, διότι ἐλλείπει ἡ ἑτέρα τῶν Βουλῶν, ἡ Γερουσία, οἱ Κρητικοὶ Κόσμοι. Οἱ κ. πληρεξούσιοι τῆς Β΄. Συντακτικῆς τῶν Κρητῶν Συνελεύσεως, καθὼς γράφει τὸ «Νέον Ἐλευθερον Βῆμα» ἐσαγγεῖυθησαν ἀπὸ τὴν ρητορικὴν δεινότητα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἧς πρόγραμμα ἦν νὰ εἰσαγάγῃ τὸ Ἑλλην. Σύνταγμα. Τὸ πάλαι ἐν Κρήτῃ νόμος ἀπηγγέρευε νὰ πατήσωσιν ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ ἐδάρουσ οἱ ῥήτορες, οἵτινες διὰ τῆς ρητορικῆς τῶν εὐφραδείας ἐπειθον τὸν ἄνθρωπον, ἴσως ὁ ἀρχαῖος οὗτος Νόμος ἐφαρμοζόμενος θὰ ἦτο σωστικὸς διὰ τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν, ἃν πράγματι ἡ συμπολιτεύσις ἐσαγγεῖυθη, καὶ οὐχὶ ἐκουσίως χάριν κομματικῶν λόγων παρεδέχθη τὸ πρόγραμμα τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ «Κρητικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς» ἀφορμῆν λαβούσα ἐκ τῶν ἐπομένων δύο ἐπιστολῶν δημοδιδασκάλων, χάριν τῆς μαθητικῆς νεολαίας, ἀπεφάσισε νὰ ἀποστέλλῃ τακτικῶς τὴν ἐφημερίδα τῆς ἀντὶ ἐτησίας συνδρομῆς πληρωτέας, ὡς δείκνυσιν τὸ ἐγκλειστον δελτίον τῆς Διευθύνσεως τῆς Κρητικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐν ἣ περιλαμβάνονται καὶ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἀνάλογον τῶν τῆς μισθοδοσίας τῶν, πρὸς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κ. δημοδιδασκάλους καὶ δημοδιδασκαλίστας τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος ἐπὶ εἰς τέλει ἵνα οἱ Δημοδιδασκαλοὶ λαμβάνοντες γῶσιν τῶν ἐν Κρήτῃ ἐνεργηθειῶν καὶ ἐνεργηθησομένων ἀνασκαφῶν μεταδίδωσι τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν τὰ περὶ τῆς Κρητικῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας τῆς πα-

τρίδος τοῦ Βασιλέως Μίνως τοῦ Πρώτου καὶ τῆς σοφῆς αὐτοῦ νομοθεσίας ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν πορίσματα· τοῦτο δὲ πρῶττουσα μὲ μεγάλην θυσίαν τῆς ἡ Κρητ. Ἐφημερίς πέποιθεν ὅτι ἡ μέλλουσα νὰ συνέλθῃ Κρητικὴ Βουλὴ θέλει προσέλθῃ ἐπικουρὸς εἰς τὰς δαπάνας ἃς ἡ Κρητ. Ἀρχαιολ. Ἐφημερίς αὐθορμήτως ἀναγγέλλουσα ταῦτα ὑφίσταται πρὸς ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν τῆς ἐφημερίδος τῆς.

Ἡρακλείον 1 Ἰανουαρίου 1907.

Ὁ ἐκδότης

Μ. Α. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

Ἐν Βεζαρίῳ Ἀμαρίου τῆ 1 Δεκεμβρίου 1906.

Ἀξιότιμὲ φίλε κ. Μίνω,

Εὐχαριστῶν ὑμᾶς θερμῶς διὰ τὴν τιμὴν, ἧς μὲ ἡξιώσατε ἀποστέλλαντές μας τὰ ὅ πρῶτα φύλλα τῆς πολυτίμου Κρητικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος σας δηλῶ ὑμῖν μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ συγκαταλέγωμαι μετὰ τῶν συνδρομητῶν αὐτῆς, ἐρ' ὅ καὶ ἀποστέλλω τὴν ἐτήσιον συνδρομὴν ἄρ. ὅ.

Ἡ πολυτίμος ὑμῶν ἦν τὰ πρῶτα φύλλα τῆς ὑμετέρας ἐφημερίδος περιέχουσι, διὰ πάντα μὲν ἐμβριθῆ τῆς ἱστορίας μελετητῆν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς διὰ τοὺς σπουδάζοντας Κρητάς, εἶνε προσήκον νὰ προκαλέσῃ πολλὰ τὰ συγχαρητήρια.

Αἱ ἐλάχισται γνώσεις ἃς περὶ τῆς Κρητικῆς ἀρχαιότητος ἔχουσι οἱ πλείστοι τῶν ἀνεπτυγμένων πατριωτῶν Κρητῶν καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων, ἀποδεικνύουσι ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν τῶν δυναμένων νὰ ἐνδιατρίψωσι περὶ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος ἡμῶν, ὡς καὶ τῶν δυναμένων νὰ δώσωσιν ὄθησιν καὶ συνδρομὴν διὰ τῆς αὐτῆς μελέτας, ὧν οἱ καρποὶ ἀνυψοῦσι τὸ φρόνημα καὶ ὀδηγοῦσιν εἰς κοινωνικὰς μελέτας τοπικὰς, αἰτίνας καὶ μόνον θέλουσι συντελέσει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς παρ' ἡμῖν πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως.

Διὸ, ἔρῳα οἶμαι τὸ ὑμέτερον, μὲγάλως θέλει εὐεργετήσῃ τὴν εἰς τὴν ἑδρὴν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ εἰσελθοῦσαν πατρίδα, ἐάν δὲν παραγγορισθῇ ὁ σκοπὸς αὐτῆς, πάντες δὲ οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν εἰς εὖ τὰς σκοπεύσας εἰς τοὺς πολλοὺς μέχρι τοῦδε σελίδας τῆς Κρητ. ἀρχαιότητος μὴ ἀπαξιώσωσι τὴν συμβουλήν αὐτῶν εἰς τὸ εὐγενὲς ὑμῶν ἔργον.

Δυστυχῶς ἡ ἡμετέρα πατρίς ἀμοιροῦ ἱστορίας καὶ αἰσθητικῶν τῶν ἱστορικῶν καὶ νεωτέρων χρόνων, οἱ δὲ Κρητὲς σπουδασταὶ ἐξέρχονται τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων, πλείονα γνωρίζοντες περὶ τῆς Ἀλάσκας ἢ περὶ τῆς ἐαυ-

της πατρίδος. Πῶς σὺς φαίνεται ἡ περιρρήνησις αὐτῆ παρὰ πάντων τῆς πατρίδος ἱστορίας;

Βεβαίως ἡ ἔρευνα καὶ ἀνακάλυψις τῶν λειψάνων τοῦ ἀρχαίου Κρητικοῦ πολιτισμοῦ σκοπὸν ἔχει τὴν διαφώτισιν τῆς ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου προγονικοῦ λαοῦ ἐφ' ἧς καὶ συγχάριω ὑμᾶς ἀπὸ καρδίας.

Μετ' ἀρχαῖς ὑπολήψεως
Ἄντ. Γ. Τρακάκης

Ἄγιος Μύρων τῆ 20ῆς Ὀκτωβρίου 1906.

Ἀξιότιμε Κύριε Διευθυντὰ τῆς Κρητικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος,

Σὺς παρακαλῶ πολὺ ὅπως με ἐγγράψητε συνδρομητῆν εἰς τὴν ὑφ' ὑμῶν ἐκδιδόμενην ἀνεκτίμητον «Κρητικὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα».

Ἐπίσης σὺς παρακαλῶ νὰ φρονίσητε καὶ περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων φύλλων.

Μεθ' ὑπολήψεως
Γ. Γ. Φραγκιαδάκης

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΥΠΟ

ΟΔ. Μ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Ἐλενηοῦδην Χριστιανοί. — Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τὸν Γκαίτε. — Αἶμα καὶ χρῆμα. — Δικαιοῦδην καὶ ἰσχύς. — Ἐγωϊσμὸς καὶ ἠαδοδόχοι πολιτικοί. — Μίνως ὁ θαλασσοκράτωρ καὶ ἐμπορικὸν ναυτικόν.

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλου]

Τὴν ὠραίαν Ἑλλάδα, τὴν χώραν ἣτις ἔφερον εἰς τὸ ρῶς ὑπάρξεις τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα καὶ ἡ εὐφροιά διαλάμπουν καὶ θὰ διαλάμπουν διὰ μέσω τῶν αἰώνων. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει καὶ αὐτοὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνας (λαμβανόμενοι ὡς ἐν ὄλον σῶμα) οἱ ἴσως κατὰ τι περιφρονημένοι ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως οἱ ἀπὸ περιστάσεως μὴ μεμρρωμένοι ὡς ἔδει, ἔχουν ἔμφυτον τὸ καλλιτεχνικὸν αἰσθημα (1) καὶ τὴν ἐμπορικὴν ἰδιοφυίαν εἶνε ἀριστοὶ πατριῶται καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἡ φιλοξενία δὲν ἔχει ὄρια, εἶνε λαὸς ἱπποτικώτατος καὶ κατὰ πολὺ ἀντάξιός τῶν προγόνων του· χρειάζεται, δ' ὀλίγη μόνον καλὴ θέλησις ἵνα, ὅσον ἀρροᾶ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀνατολῆς ἐν γένει μείνη εἰς τὰς χεῖρας μας τὸ ὅποιον φεῦ! ἡμέρα τῆ ἡμέρα περιέρχεται εἰς χεῖρας ξένων ἰδίᾳ δὲ Γερμανῶν.

Ὁ ὑφιστάμενος αὐτὸς κίνδυνος τοῦ ἐλληνικοῦ ἐμπορίου ἐν Ἀνατολῇ καὶ κυρίως ἐν Λιγύπτῳ

εἶνε καιρὸς νὰ ἐπισύβῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Πανελληνίου ἢ δὲ ἰδέα, ὅτι στερούμεθα πρακτικῆς ἐκπαίδευσεως, καὶ ὅτι ὁ κλαστικισμὸς ἐπιφέρει καὶ θὰ ἐπιφέρει, βαθμιαίως καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα, εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας τῶν Ἑλλήνων ἐμπόριον. δὲν εἶναι λόγοι τοῦ αἵετος ἀλλὰ ἀλήθειαι τῶν ὁποίων τὴν πραγματικότητά εὐχόμεναι τὸ μέλλον νὰ μὴ τὴν ἀποδείξῃ.

Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας, ἔπρατε νὰ ἐραρμώσωμεν τὸ λατινικὸν ρητὸν: «VITAE NON SCOLAE DISCIPLINA», τὸ ὅποιον μεθερμηνευόμενον θὰ εἴπη: «πρέπει νὰ φοιτῶμεν εἰς τὰ σχολεῖα διὰ νὰ ζήσωμεν καὶ ὄχι διὰ νὰ γίνωμεν σοφοί.» Τὰ μάλιστα ἐπιείγει, φρονούμεν, νὰ μορφοθῶμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ὁμοιομόρφως με τοὺς ἀνταγωνιστάς μας, τοῦτο δὲ τὸ ἀπαιτεῖ, ὁ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περιπλοκώτερος καθιστάμενος συναλλακτικὸς ἀγὼν οὐτινος αἱ ἀπαιτήσεις δὲν περιορίζονται μόνον εἰς γνώσεις ἐκ πείρας ἀποκτηθείσας, ἀλλ' ἐκ μαθήσεως συστηματικῆς ἣτις δέον νὰ συμβαδίζῃ καὶ ταυτίζῃται με τὰς λοιπὰς παγκοσμίου προόδους εἰς τὸ ὅ,τι καλεῖται τέχνη καὶ ἐπιστήμη. Τῇ ἀληθείᾳ ὑστερούμεν τόσον εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ εἰς τὴν καλὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὑπογείου πλούτου, ὅσηλαδὴ τῶν μεταλλείων μας ὅσον καὶ εἰς τὴν διάδοσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων καὶ ἐξεύρεσιν τόπων καταναλώσεως, τὴν δὲ στέρησιν ταύτην δέον νὰ τὴν ἀναζητήσωμεν εἰς τὴν ἑλλειψιν τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἐκθέτομεν καὶ ἀποδείξῃς εἶνε ὅτι εἰς τὴν ναυτιλίαν προωθεύσαμεν, καὶ προοδεύομεν, διότι παρακολουθοῦμεν τὴν βαθμιαίαν τῆς πρόδου, μὴ περιορισθέντες μόνον εἰς τὰς μπρατζέρας τοῦ 21, ἀλλὰ ἐναυπηγήσαμεν μεγαλοπρεπῆ σκάφη τῶν ὁποίων ἡ κυανόλευκος ὑπερήφανος κυματίζει εἰς ὄλους τοὺς λιμένας τῆς μεσογείου, τῆς μαύρης θαλάσσης, καὶ εἰς πελάγη περισσώτερον ἀπομεμακρυσμένα πρὸς ἐμφύγασιν τοῦ ἐμπορίου μας, καὶ τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς Ἰδέας.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο κ. ΓΕΩΡ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΚΗΣ

Διδάσκαλος τῶν γραμμάτων ἐκ τῶν ἐπιμελῶν, γγώστης, τῆς διπλογραφικῆς μεθόδου καὶ τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐξωτερικῆς μουσικῆς, καὶ ἐντεχνός ἱεροψάλτης, ἀναλαμβάνει παραδόσεις πιστοποιητικὰς ἀδιαφιλονεικῆτος τελειοποιήσεως.

(1) Γνώμη τοῦ δαιμονίου Τζίν ἐν τῷ περιλήμῳ συγγραμμάτι του «Φιλοσοφία τῆς Τέχνης».